

عوامل مؤثر بر واردات برنج در ایران

دکتر جواد ترکمانی - مهندس قاسم نوروزی

دانشیار گروه اقتصاد کشاورزی، دانشگاه شیراز

دانشجوی کارشناسی ارشد اقتصاد کشاورزی، دانشگاه شیراز

در دهه های اخیر، بویژه از دهه ۵۰ به بعد، مصرف برنج اهمیتی قابل توجه یافته و بعد از گندم به عنوان دومین ماده غذایی مهم مورد مصرف مردم در فهرست کالاهای اساسی جای گرفته است. دگرگونی ناشی از افزایش درآمدهای نفتی در سالهای اخیر و بدنبال آن ارتقاء سطح در آمد خانوارها تأثیر عمده ای بر الگوی غذایی مردم گذاشته است. بطوریکه، مصرف سرانه برنج طی این دوره روند صعودی پیدا کرد. لذا، هدف از این تحقیق، تخمین تابع واردات برنج، بررسی تأثیر درآمدهای نفتی بر واردات به عنوان ابزاری مؤثر در جهت کاهش واردات نیز مورد مطالعه قرار گرفته است. در این مطالعه، از فرم تابع لگاریتمی جهت تخمین تابع تقاضای واردات برنج استفاده شد. آمار و اطلاعات مربوط به دوره زمانی ۱۳۷۶-۱۳۶۰، از وزارت بازرگانی، بانک مرکزی، گمرک جمهوری اسلامی و وزارت کشاورزی جمع آوری شد. نتایج مطالعه نشان داد که درآمدهای نفتی اثر مثبت و معنی داری بر واردات برنج دارد. همچنین، قیمت وارداتی برنج با میزان واردات رابطه منفی دارد. در حالیکه، تولید داخلی رابطه معنی داری با واردات آن ندارد. نتایج حاصل از بررسی سیاست جایگزینی واردات نشان داد که، به دلیل بالا بودن هزینه تولید برنج در کشور، تولید داخلی نسبت به واردات دارای مزیت نمی باشد. از این رو، اتخاذ این سیاست از طرف دولت نیازمند به اصلاحات ساختاری و نهادی در کشور است.